

УДК 37.091.33-028.22:57.081.1:373.5

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ І ЕКОЛОГІЇ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Константиненко Людмила Анатоліївна

кандидат біологічних наук,

доцент кафедри ботаніки,

біоресурсів

та збереження біорізноманіття

Бондарчук Вікторія Сергіївна

Студентка

Житомирський державний університет ім. Івана Франка

м. Житомир, Україна

Анотація: На уроках біології та екології старшокласники стикаються з великим обсягом теоретичного матеріалу, який потребує осмислення та запам'ятовування, що може викликати труднощі та знижувати інтерес до предмету. У зв'язку з цим виникає необхідність пошуку ефективних методів, які б не лише допомагали засвоїти навчальний матеріал, а й робили процес навчання цікавим і захоплюючим.

Ключові слова: дидактична гра, навчання, методика використання, знання, біологія, екологія.

Використання дидактичних ігор у навчанні біології і екології є одним із активних методів. Дидактичні ігри дозволяють активізувати пізнавальну діяльність, розвивати творче мислення, сприяють глибшому розумінню матеріалу через його практичне застосування та моделювання реальних ситуацій. Крім того, ігрова діяльність стимулює взаємодію між учнями, формує командні навички, навчає критично мислити та приймати рішення. Ігрові методи навчання підвищують мотивацію учнів за рахунок задоволення від процесу навчання, який приносить позитивні емоції, знижує напругу та страх перед помилками, створюючи сприятливе середовище для самовираження та

саморозвитку. Вони допомагають швидко залучати увагу, утримувати її тривалий час і сприяти активнішій участі в навчанні, а такі елементи, як конкуренція, загадки й виклики, стимулюють інтерес. Ігровий процес підтримує внутрішню мотивацію, де учні цінують саму діяльність, а не лише результат, що позитивно впливає на їхнє загальне ставлення до навчання. Водночас, ігрові методи дозволяють використовувати зовнішні мотиватори, такі як бали, нагороди та оцінки, що створює додаткову стимуляцію до участі та сприяє прагненню досягати високих результатів [1, 4, 7].

Використання дидактичних ігор у навчанні старшокласників має численні переваги, оскільки воно сприяє підвищенню мотивації до навчання завдяки цікавій та привабливій формі подання матеріалу. Такі ігри допомагають учням засвоїти важливі для дорослого життя навички, включаючи критичне мислення, вміння аргументувати свою позицію, комунікаційні навички та самостійність. Крім того, дидактичні ігри сприяють професійному самовизначенню старшокласників, дозволяючи їм моделювати ситуації, пов'язані з різними професіями, а також розвивають соціальні навички, необхідні для адаптації в суспільстві, через взаємодію з однолітками [1, 4, 7].

Дидактичні ігри часто ставлять учнів перед складними ситуаціями, що потребують аналізу, синтезу інформації та прийняття обґрунтованих рішень. Наприклад, у грі з моделювання екосистеми учень може зіткнутися з ситуацією, де йому потрібно знайти оптимальне рішення для збереження балансу між видами, враховуючи доступні ресурси. Вирішення подібних завдань вчить школярів планувати свої дії, аналізувати дані, розглядати наслідки і знаходити творчі шляхи розв'язання проблем, що є важливими навичками для подальшого навчання та життя

Використання дидактичних ігор на різних етапах уроку є важливим інструментом, що дозволяє активізувати пізнавальну діяльність учнів, сприяти кращому засвоєнню матеріалу та формуванню в них інтересу до предмету. Дидактичні ігри можуть бути адаптовані для будь-якого етапу уроку – від початкового до завершального [2, 3].

Дидактичні ігри є гнучким і ефективним інструментом для підвищення мотивації учнів, покращення навчального процесу та розвитку самостійності. На початку уроку ігри, такі як короткі вікторини або загадки, допомагають зацікавити учнів, створити позитивний настрій і налаштувати їх на навчання, актуалізуючи попередньо вивчений матеріал і підготовлюючи до нового. На етапі актуалізації знань, ігрові вправи на повторення, як-от гра "Так чи ні" або рольові ігри, де учні відтворюють природні процеси, дозволяють пригадати і систематизувати необхідну інформацію [5, 6].

Під час вивчення нового матеріалу дидактичні ігри, такі як інтерактивні презентації, квести або лабораторні симуляції, сприяють кращому засвоєнню теоретичних знань і розвитку практичних навичок. На етапі закріплення знань рольові ігри, моделювання екосистем або вікторини дозволяють поглибити та систематизувати матеріал. На заключному етапі уроку ігрові рефлексивні вправи й тести допомагають учням підбити підсумки, оцінити свої досягнення, а також визначити, що вдалося зрозуміти, а що потребує додаткової уваги [6, 7, 8].

Таким чином, дидактичні ігри ефективно сприяють досягненню навчальних цілей на кожному етапі уроку, підвищуючи залученість учнів та сприяючи комплексному розвитку їхніх навчальних і соціальних навичок [5, 6].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гич Г. Сторітелінг як інноваційна методика формування мовної компетентності. *Науковий вісник Миколаївського університету ім. В. О. Сухомлинського*. 2015. № 4. С.188 - 192.
2. Болотна Ю. Креативний учитель – запорука творчого потенціалу учня. *Всеукраїнська газета для психологів, учителів, соціальних педагогів*, 2012. №15 -16. С. 97 - 99.
3. Сервіси для інтерактивних дистанційних уроків. URL: <https://teach-hub.com/servisy-dlia-interaktyvnykh-dystantsiynykh-urokiv/>
4. Тарасенко І. Ігрові методи у викладанні природничих наук. Х.:

Вища школа, 2020. 288 с.

5. Хворостіна Ю., Удовиченко О., Юрченко А. Особливості використання дидактичних ігор на уроках математики. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/19/part_3/31.pdf

6. Aliyeva S. The Role of the Didactic Games in Enhancing Cognitive Activity at Preschool Children. URL: https://www.researchgate.net/publication/342996838_The_Role_of_the_Didactic_Games_in_Enhancing_Cognitive_Activity_at_Preschool_Children

7. Bekmetova S. Psychological and pedagogical features of the methodology of developing educational activities of primary school students using game technologies. URL: <https://eipublication.com/index.php/eijp/article/view/1382/1295>